

Jatka, nebo další chov?

V Mladovicích se pravidelně schází bonitační komise, která bedlivě střeží rasovou čistotu přeštického prasete.

Přeštické prase si s nejrozšířenějším běžným prasetem rozhodně splést nelze. Je strakaté, s převislýma ušima a je celkově „macatější“. „Moderní prase je kulturista, čisté svaly, málo tuku, hlavně aby to rychle vyrostlo,“ říká Miroslav Rozkot, vedoucí oddělení chovu prasat Výzkumného ústavu živočišné výroby. Něco takového od „přeštika“ čekat nelze. Právě proto ale dnes platí za maso pro znalce a do několika z mála tuzemských chovů si pro něj osobně jezdí i šéfkuchaři vyhlášených pražských podniků.

„Teď je tenhle gastronomický návrat do vlastní historie poměrně populární,“ vysvětluje mladotický zootechnik Jaroslav Bejda. „Tohle prase roste pomaleji, má více tuku, a maso je díky tomu mnohem křehčí a šťavnatější. Vyznačuje se totiž vnitrosvalovým tukem, který je nositelem chuti,“ dodává.

Mladotickému chovu se díky zvýšenému zájmu o nevěsní, kvalitní a vlastně i nedostatkové maso po dlouhých letech poměrně daří. Což ale podle Jaroslava Bejdy znamená, že se „ekonomicky držíme kolem nuly“.

Nestojíme o skanzen

Průměrná roční spotřeba vepřového masa se v České republice pohybuje kolem 40 kilogramů na hlavu. Polovina se musí dovážet a chov se celkově příliš nevyplácí. Produkce vepřového se v roce 2012 snížila bezmála o 10 procent na 240 tisíc tun. V nedávném rozhovoru pro týdeník Ekonom si na prasata postěžoval i jejich největší tuzemský chovatel, miliardář Andrej Babiš.

„V chovu prasat za první čtyři měsíce máme ztrátu 52 milionů korun, takže pokud bychom to nedotovali z jiné činnosti, tak už to víceméně ani neděláme,“ říká Babiš, který se ale pohybuje v řádech, o nichž se chovatelům přeštika ani nezdá.

Zatímco celková populace prasat v Česku je nyní necelých 1,5 milionu, těch přeštických je v celé republice zhruba

Moderní prase je kulturista, čisté svaly, málo tuku, hlavně aby to rychle vyrostlo.

1200 kusů. Svého druhu tak jde o Rolls-Royce mezi prasaty. A takový vůz potřebuje jiné zacházení než škodovka.

Přeštické prase díky svému původu, genetické čistotě a větší odolnosti vůči nemocem patří mezi oficiální genové zdroje České republiky, což je z definice „živý materiál obsahující geny s bezprostřední nebo potenciální hodnotou pro lidstvo“. K nim se v Česku řadí například i valašská ovce, český strakatý skot, starokladrubský kuň a zhruba další třicítka zvířat (*viz Česká plemena... na str. 44*).

Proto také chovatelé v oficiálně uznávaných chovech získávají zvláštní dotaci. V případě přeštických prasat ve výši pět tisíc korun na prasnici a dvanáct tisíc na kance. Ani to je ale nevytrhne. „Pokud by to měl být jen skanzen a svého druhu zoo, nemělo by to smysl. Je třeba to dělat tak, aby to dávalo smysl i ekonomicky,“ říká ředitel Svazu chovatelů prasat Jan Stibal.

Ekonomický smysl pomohl mladotickému chovu nalézt poměrně nedávno až známý pražský řezník František Kšána. Jako společník firmy Amaso začal přeštiky pravidelně odebírat, a navázal tak na prvorepublikovou tradici, kdy se výhradně z tohoto plemene vařila vyhlášená pražská šunka. Teď výrobky z přeštika zásobuje známé pražské